

อีโคไล โอ 104

การระบาดของเชื้ออีโคไลก่อโรค อูจจาระร่วง ในกลุ่ม "เอ็นเทอโรเฮโมราจิกอีโคไล" หรือ "อีเอช" โอ 104 ในประเทศเยอรมนี สร้างความสะพรึงกลัวไม่เพียงแต่คนไทยเท่านั้น แต่ทั่วโลกกำลังจับตามองหันตภัยโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งปี 2554 นี้ ว่าจะจบลงอย่างไร

นพ.รุ่งเรือง กิจผาติ ผอ.สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข บอกว่า อีโคไล เป็นแบคทีเรียในกลุ่มโคลิฟอร์ม ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ พบในลำไส้ใหญ่ของสัตว์และมนุษย์ สายพันธุ์ส่วนใหญ่ไม่ก่อโรคหรืออันตรายแก่มนุษย์ อีกทั้งยังมีประโยชน์ในการสร้างวิตามินเคในลำไส้ที่เป็นประโยชน์ให้แก่มนุษย์

สำหรับสายพันธุ์ที่ทำให้เกิดโรคนั้น ทำให้เกิดโรคติดเชื้อตามที่ตั้งต่าง ๆ ตามร่างกาย ผิวหนัง อวัยวะต่าง ๆ โรคติดเชื้อทางเดินปัสสาวะ ก่อให้เกิดโรคติดเชื้อทางเดินอาหารหรือโรคอุจจาระร่วง เช่น สาย

พันธุ์เอ็นเทอโรท็อกซิเจนิคอีโคไล หรือ "อีเทค" ซึ่งสร้างสารซึ่งเป็นพิษต่อระบบทางเดินอาหาร ทำให้ท้องเสีย สายพันธุ์เอ็นเทอโรฮีโมราจิกอีโคไล หรือ อีอีค ซึ่งจุกรานเซลล์เยื่อลำไส้ คล้ายโรคบิดจากเชื้อชิเกลลา ทำให้มีไข้สูง ท้องเสียรุนแรง สายพันธุ์

นพ.รุ่งเรือง กิจผาติ

เอ็นเทอโรเฮโมราจิกอีโคไล หรือ อีเอช ซึ่งสร้างสารพิษทำลายเยื่อลำไส้ ทำให้มีถ่ายเป็นเลือด เชื้อในกลุ่มนี้ที่เป็นที่รู้จักมากที่สุดคือ โอ 157:เอช 7 (O157:H7) สร้างสายพิษสารพิษ "ชิกา" (Shiga toxin) สามารถทำให้เกิดกลุ่มอาการ "ฮีโมไลติก ยูเรมิก ซินโดรม" หรือ "เฮมูเรียล" (Hemolytic uremic

syndrome : HUS) คือ ภาวะช็อคจากเม็ดเลือดแดงแตก เลือดออกจากเกล็ดเลือดต่ำ และไตวาย

เชื้ออีโคไล โอ 104 ที่พบในขณะนี้

เป็นหนึ่งในสายพันธุ์ที่สร้างสารพิษ "ชิกา" ทำให้เกิดกลุ่มอาการ "ฮีโมไลติก ยูเรมิก ซินโดรม" เช่นเดียวกับ เชื้ออีโคไล โอ 157:เอช 7 โดยก่อนจะมีการระบาดใน พ.ศ. 2554 มีการรายงานผู้ป่วยจากเชื้อ อีโคไล โอ 104:เอช 4 (O104:H4) ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการเพียงรายเดียว เป็นผู้ป่วยหญิงชาวเกาหลี โดยรายงานไว้ใน พ.ศ. 2548

ขณะนี้ประเทศไทยโดยกรมควบคุมโรคได้ติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดมาตั้งแต่เริ่มต้นการระบาดและได้รายงานกระทรวงสาธารณสุขโดยได้สั่งการไปยังนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด และประสานไปยังกรุงเทพมหานครให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ในระยะที่ยังไม่พบผู้ป่วยในประเทศไทย ด้วย 4 มาตรการหลัก ดังนี้ 1. เผื่อระวังผู้ป่วยเชื้ออีโคไล โอ 104 2. เฝ้าระวังประชาชนสัมผัสสื่อสารความเสี่ยงให้กับผู้เดินทาง ประชาชนทั่วไป มาตรการที่ 3. ให้การดูแลผู้ป่วยอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และ 4. ประสาน เผื่อระวัง และติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด คำแนะนำสำหรับประชาชน มีดังนี้

1. ขณะนี้องค์การอนามัยโลกยังไม่ห้ามการเดินทางและขนส่งกับประเทศเยอรมนี และประเทศที่มีการระบาด อย่างไรก็ตามหากท่านมีความจำเป็นต้องเดินทางไป-กลับต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศที่มีการระบาด ขอให้เลือกรับประทานอาหารที่ปรุงสุกใหม่ และล้างมือบ่อย ๆ และหากเกิดอาการปวดท้อง ถ่ายเหลวเป็นเลือด ให้รีบไปพบแพทย์ทันที พร้อมแจ้งประวัติเสี่ยงให้ทราบ ท่านสามารถรับประทานน้ำเกลือแร่เพื่อทดแทนการสูญเสียในร่างกายได้ แต่ไม่ควรรับประทานยาระงับการถ่ายหรือยาปฏิชีวนะเอง เนื่องจากอาจทำให้อาการแย่ลงได้

[๗๑๑๗๗๗]

2. รับประทานอาหารที่สะอาด ปรุงสุกด้วยความร้อนและปรุงสุกใหม่ ๆ หรืออุ่นร้อนก่อนรับประทาน เนื่องจากความร้อนที่สูงกว่า 70 องศาเซลเซียส สามารถทำลายเชื้อได้ สำหรับอาหารค้างมือก่อนกินควรอุ่นให้เดือดทั่วถึงก่อนทุกครั้ง ไม่ควรกินอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ เลือกใช้วัตถุดิบที่สะอาดและสด ใหม่ ใน

การประกอบอาหาร

3. ล้างผัก ผลไม้ เพื่อลดสิ่งปนเปื้อน ผัก ผลไม้ที่ซื้อมาจากตลาด หรือซูเปอร์มาร์เก็ต ควรนำมาล้างก่อน โดยอาจใช้วิธีใดวิธีหนึ่งดังต่อไปนี้ ลอกหรือปอกเปลือกชั้นนอกของผักสดหรือผลไม้ที่ออกทิ้ง แกะเป็นกลีบหรือแกะใบออกจากต้นหรือตัดส่วนขอบรอบนอกแล้วแช่น้ำสะอาด นานประมาณ 10-15 นาที ล้างผักด้วยน้ำสะอาดหลาย ๆ ครั้งและคลี่ใบดู หรือล้างด้วยการเปิดน้ำไหลจากก๊อกแรงพอประมาณให้ไหลผ่านผักสดอย่างน้อย 2 นาที หรือใช้สารละลายอื่น ๆ ในการล้าง เช่น น้ำส้มสายชู เกลือ เป็นต้น แยกประกอบอาหารระหว่างวัตถุดิบที่นำมาประกอบอาหารชนิดดิบและที่ปรุงสุกแล้ว

4. ล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ก่อนปรุงอาหาร ก่อนรับประทานอาหาร ก่อนใช้มือหยิบอาหารป้อนเด็ก และหลังใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม ทุกครั้ง เนื่องจากแบคทีเรียสามารถติดต่อและผ่านทางอาหารและน้ำ

5. ภาชนะที่ใช้รับประทานอาหารและดื่ม น้ำ ต้องทำความสะอาดและเก็บไว้ในที่มิดชิดไม่ให้แมลงวันตอม ใช้ผ้าเช็ดขอบอาหารหรือนำใส่ตู้กับข้าวป้องกันแมลงวันตอมอาหาร

เก็บถนอมอาหารไว้ในตู้เย็น ไม่ควรวางทิ้งไว้ข้างนอกนานเกิน 2 ชั่วโมง

6. ดื่มน้ำที่สะอาด เช่น น้ำต้มสุก น้ำดื่มบรรจุขวดที่ได้มาตรฐาน และเลือกซื้อน้ำแข็งรับประทานที่ถูกต้องก่อนนำมาใช้

7. ใช้ฝาปิดถังขยะ และกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูลเพื่อไม่ให้เป็นที่แหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงวัน และถ่ายอุจจาระในห้องส้วม

หากเกิดการระบาดของเชื้อ อีโคไล โอ 104 ขึ้นจริง น่าเชื่อว่าจะสามารถควบคุมโรคให้สงบได้และการระบาดจะไม่เป็นปัญหาสำคัญด้านสาธารณสุขของประเทศ เนื่องจากประเทศไทยมีความพร้อมและประสบการณ์ในการรับมือการระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ เช่น การระบาดของโรคซาร์ส ไข้หวัดนก ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 อย่างไรก็ตาม

คณะทำงานที่เป็นเครือข่ายทั้งภายในและนอกกระทรวงสาธารณสุข จะใช้โอกาสดังกล่าว เป็นโอกาสในการพัฒนาปรับปรุง สร้างเสริมศักยภาพระบบเฝ้าระวัง ป้องกัน และตอบโต้โรคติดต่ออุบัติใหม่ของประเทศไทย.

นวพรรษ บุญชาญ : รายงาน